

Obsah

Předmluva	15
1 Úvod	
<i>Dana Müllerová</i>	17
2 Epidemiologie obezity	
<i>Dana Müllerová</i>	20
3 Celospolečenská zodpovědnost za prevenci obezity	
<i>Dana Müllerová</i>	24
3.1 Preventivní strategie čelící obezitě v Evropě	28
3.2 Prevence obezity a aktivity ovlivňující obezitu v ČR	35
3.2.1 Vliv státu a státních institucí	35
3.2.2 Intervenční programy prováděné v ČR, podporované EU a dalšími mezinárodními agenturami	37
3.2.3 Činnosti dalších institucí zapojených do prevence obezity	37
3.2.4 Intervenční programy podporované nestátním či privátním sektorem	38
3.2.5 Podpora monitoringu prevalence obezity a souvisejících determinant	39
4 Fyziologické regulace tělesné hmotnosti, energetického příjmu a výdeje, velikosti energetických rezerv	
<i>Dana Müllerová</i>	41
4.1 Centrální regulace	41
4.1.1 Podvědomé a vědomé regulace na úrovni CNS	41
4.1.2 Klíčová centra CNS řídící příjem stravy na podkladě biologické homeostázy	45
4.1.3 Signální systémy CNS a hormony podílející se na kontrole příjmu stravy a energetickém výdeji	47
4.2 Periferní regulace	50
4.2.1 Faktory adipozity	50
4.2.2 Faktory sytosti – hormony střev	50
4.3 Periferní tkáně a jejich význam pro energetický metabolismus	52
4.3.1 Biologie tukové tkáně	53

5 Obezita jako choroba

<i>Dana Müllerová</i>	59
5.1 Obecná definice obezity	59
5.2 Abdominální obezita a porucha fyziologické funkce tukové tkáně, možné patofyziologické mechanismy	60
5.3 Komorbidita obezity	60

6 Těhotenství a obezita

<i>Dana Müllerová</i>	66
6.1 Epigenetické faktory během nitroděložního vývoje a teorie programování.	66
6.2 Výživová doporučení pro optimalizaci prenatalního vývoje	69

7 Problematika obezity v dětském věku

7.1 Definice obezity v dětském věku <i>Dana Müllerová</i>	77
7.2 Vliv genetických faktorů na vznik obezity <i>Irena Aldhoon Hainerová</i>	79
7.2.1 Mendelovsky děděné syndromy spojené s obezitou	81
7.2.2 Praktická doporučení v rámci mendelovsky děděných syndromů	82
7.2.3 Mutace genů ovlivňující energetickou bilanci	82
7.2.4 Principy řízení energetické homeostázy na úrovni centrálního nervového systému	83
7.2.5 Monogenní formy obezity	85
7.2.6 Praktická doporučení v rámci monogenně podmíněných obezit	86
7.2.7 Polygenní typ dědičnosti obezity	87
7.2.8 Praktická doporučení v rámci polygenní obezity	88
7.3 Vliv faktorů životního stylu podílejících se na vzniku obezity v dětském věku <i>Dana Müllerová</i>	89
7.4 Léčba obezity u dětí dietoterapií <i>Dana Müllerová</i>	89
7.4.1 Batolata	95
7.4.2 Předškolní děti	97
7.4.3 Mladší školní věk	101
7.4.4 Starší školní děti a dospívající	105
7.5 Obezita a pohybová aktivita u dětí <i>Jaroslav Novák</i>	111

7.6 Farmakoterapie obezity a jejích komorbidit u dětí	
<i>František Stožický, Renata Pomahačová</i>	114
7.6.1 Farmakoterapie obezity	114
7.6.2 Léčba obézních dětí s diabetes mellitus typu 2	115
7.6.3 Léčba obézních dětí s dyslipoproteinemií	116
7.6.4 Léčba obézních dětí s arteriální hypertenzí	118

8 Obezita v dospělosti

8.1 Etiologické determinanty obezity v dospělosti: životní styl, životní prostředí, biologické a farmakologické činitele	
<i>Dana Müllerová</i>	121
8.1.1 Životní styl	121
8.1.2 Životní prostředí a riziko obezity	122
8.1.3 Biologické a farmakologické faktory spojené se zvýšeným rizikem rozvoje obezity	125
8.2 Diagnostika obezity v dospělosti	
<i>Marie Kunešová</i>	126
8.2.1 Hmotnostní index	126
8.2.2 Metody stanovení složení těla a rozložení tukové tkáně	127
8.2.3 Rozložení tukové tkáně v těle	129
8.3 Doplnující vyšetřovací postupy obézního pacienta	
<i>Dana Müllerová</i>	131
8.3.1 Anamnéza	131
8.3.2 Klinické vyšetření pacienta s nadváhou či obezitou	136
8.3.3 Laboratorní vyšetření	136
8.3.4 Doplnující specializovaná vyšetření obézního pacienta	138
8.4 Léčebné strategie a cíle váhové redukce v závislosti na přítomnosti komorbidit obezity	
<i>Dana Müllerová</i>	139
8.5 Léčba a prevence obezity dietoterapií v dospělosti	
<i>Dana Müllerová</i>	141
8.5.1 Prostá úprava ve složení stravy	143
8.5.2 Hypokalorické nutričně vyvážené diety	148
8.5.3 Nízkoenergetické diety	162
8.5.4 Velmi přísné nízkoenergetické diety	162
8.5.5 Diety podporující chirurgickou léčbu obezity	163
8.5.6 Diety se specifickou podporou funkce tukové tkáně a nutrigenomicky definované diety v léčbě obezity	165

8.5.7 Praktické poznámky k provádění edukace v dietě a kontroly compliance pacienta nutričním terapeutem . . .	166
8.5.8 Databáze energetického a nutričního složení potravin . . .	167
8.6 Prevence a léčba obezity fyzickou aktivitou	
<i>Jaroslav Novák</i>	169
8.6.1 Jak hodnotíme intenzitu zátěže	171
8.6.2 Doporučená pohybová aktivita	172
8.6.3 Testování kardiorepirační kapacity	173
8.6.4 Pohybová aktivita a metabolický syndrom	177
8.6.5 Pohybová aktivita a obezita	179
8.6.6 Pohybová aktivita a věk	181
8.7 Psychologická léčba obezity	
<i>Šárka Slabá</i>	183
8.7.1 Programy zaměřené na řízení hmotnosti	184
8.7.1.1 Programy založené na vlastní aktivitě obézního (do-it-yourself)	184
8.7.1.2 Nemedicínské programy	184
8.7.1.3 Klinické programy	185
8.7.2 Psychoterapie a psychologické poradenství	186
8.7.3 Motivace a obezita	188
8.7.4 Obezita a psychopatologie	190
8.8 Farmakoterapie obezity	
<i>Dana Müllerová</i>	191
8.8.1 Symptomimetika	192
8.8.2 Léky ovlivňující trávení tuků	196
8.8.3 Antidepresiva a antidiabetika snižující zároveň hmotnost	197
8.8.4 Léky určené k léčbě obezity, stažené z trhu	199
8.9 Komorbidity obezity u dospělých a jejich léčba konzervativními postupy	
<i>Štěpán Svačina</i>	201
8.9.1 Proč vznikají komplikace obezity	201
8.9.2 Obezita a mortalita	202
8.9.3 Metabolický syndrom	203
8.9.4 Obezita, dyslipidemie a poruchy koagulace	209
8.9.5 Obezita a hypertenze	210
8.9.6 Obezita a nádory	212
8.9.7 Obezita a diabetes 2. typu	212
8.9.8 Prevence diabetu	216
8.9.9 Deprese a obezita	217

8.9.10 Polycystická ovaria, neplodnost a obezita	218
8.10 Léčba obezity a jejích komorbidit chirurgickými přístupy	
<i>Martin Fried</i>	220
8.10.1 Úvod a historie	220
8.10.2 Indikace a kontraindikace bariatrických výkonů	228
8.10.3 Jaký typ bariatrické operace optimálně zvolit	229
8.10.4 Předoperační a pooperační edukace nemocného	230
8.10.5 Nejčastěji prováděné bariatrické výkony	231
8.10.5.1 Restrikční operace – zákroky snižující objem žaludku (a tím i množství přijaté potravy)	231
8.10.5.2 Malabsorpční operace – zákroky snižující vstřebávání některých látek (a kalorií) z potravy	236
8.10.5.3 Kombinované operace	238
8.10.6 Obecné rady pro pacienty, kteří uvažují o bariatrickém zákroku	239
8.11 Poruchy dýchání ve spánku u obezity	
<i>Jana Vyskočilová, Monika Honnerová, Imrich Muszka</i>	242
8.12 Obézní pacient v intenzivní péči	
<i>Martin Matějovič</i>	246
8.12.1 Epidemiologie, mortalita a morbidita kriticky nemocných pacientů s obezitou	246
8.12.2 Patofyziologie obezity v kritických stavech	246
8.12.3 Léčebná a diagnostická specifika kriticky nemocných obézních pacientů	248
Seznam zkratk	251
Rejstřík	255